

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Албена Вуцова

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“, професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, автор на дисертационния труд: Славомира Бялоблodsка

Тема на дисертационния труд: ***"СТРАТЕГИИ И МОДЕЛИ ЗА ФОРМИРАНЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА ЗА ИНОВАТИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ"***

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд с обем от 262 страници се състои от увод, изложение в шест глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разделено на отделни параграфи, в края на всяка от главите е направено обобщение. Основният текст съдържа 16 таблици, 9 фигури и 14 схеми.

Списъкът на използваните литературни източници съдържа 170 заглавия на руски и английски език (13 на латиница, 11 източника от интернет).

В работата са използвани елементи на синтетичния и на структурирания вариант за поднасяне на текста.

Главите на труда са добре балансирани в обемно отношение и са насочени към последователна реализация на основните цели на изследването. В труда са намерили място редица методически въпроси и емпирични изследвания.

Концептуалната рамка на дисертационния труд е заложена в неговия увод. Оценката ми за нея е добра, а основанията за такава оценка са:

- Убедително са представени аргументи за актуалността на проблематиката; влиянието на средата за реализация идентифицирането на определени проблемни зони.
- Добре са дефинирани целите на изследването и произтичащи от тях конкретни задачи; правилно са определени обектът и предметът на изследването.
- Ясно е дефинирана изследователска теза.

Най общо може да се заключи, че концептуалната рамка, представлява добра основа за задълбочено изследване на значима проблематика.

В увода са обосновани актуалността и целесъобразността на изследването по темата, и са обособени необходимите реквизити (обект, предмет, цел и задачи, определената научната новост и т.н.“).

Първа глава е посветена на същността, задачите и съдържанието на стратегиите за иновиране на социално-икономическото развитие, особеностите, закономерностите и принципите за формиране на стратегиите за това, представени са моделите и инструментите за иновативен процес. Иновациите, като предварително условие за развитие на регионалната икономика допринасят съществено за устойчиво икономическо развитие. В този смисъл особен смисъл добиват базови постановки при формирането и създаването на стратегиите за формиране на иновативната икономика.

Иновативната икономика предполага високотехнологично производство и непрекъснато повишават се дял на износ на високотехнологични продукти. В тази част на работата се уточняват и понятията- модернизация и иновации на базата на техните различия.

Изследвани са редица закономерности, като закономерност на изпреварващото развитие на науката, техниката и технологиите; закономерност на кумулативното натрупване и периодичното обновяване на знанията; закономерност на повишаването на производителността на труда; закономерност на повишаването на конкурентоспособността и т.н.

В контекста на иновационното развитие са разгледани регионалните клъстери и значението им за иновационното развитие както и механизмите за реализация на иновативна стратегия.

Втората глава е посветена на клъстерите, като форма на интеграция; методическите въпроси за тяхното създаване, възможна рамка за формиране и развитие на производствено-иновационните клъстери в промишлеността и особеностите на формирането и развитието на производствено-иновационните.

Поставен е акцент върху териториално наситения характер на клъстерите, както и физическата рамка на взаимодействие с местния бизнес.

Коментирана е важноста на признака на клъстерите- териториалната концентрация, необходимостта изграждане на резиденциално обединение на производствата в няколко различни отрасли, между които е възможна синергия и взаимно функционални отношения. Посочени са три основни подходи към процесите на формиране на клъстерите. Изяснени са факторите, определящи развитието и трансформацията на насочеността и механизмите на дейност на клъстерите.

Коментирани са вижданията на различни автори по отношение на дефиницията за иновативна икономика.

Изведена е, че иновативните дейности са определящи за развитие на иновативна икономика.

Установено е, че клъстерният модел на производствено-иновационната дейност на промишлените предприятия позволява да се гарантират условия за реализация на принципно нова форма на иновациите – съвкупен иновационен продукт като резултат от синергичния ефект на взаимодействието на всички участници в клъстерното обединение на промишлените предприятия.

Трета глава е посветена на отделните фази на развитие на формите за организация на разработката и внедряването на постиженията на научно-техническите продукти, регионалните модели и др. Посочена е важноста на интеграционните процеси. Представено е виждането за понятието научно-производствена интеграция като процес на научно-производствено (или иновационно-производственото) обединение на предприятия и организации на базата на установяването на стабилни взаимоотношения (взаимни зависимости) и разделението на труда между различните организации от сферата на услугите и другите сфери на дейност с цел активизиране взаимодействието на техните възпроизводствени структури.

Установени са набор от фактори, значително задържащи активната иновационна дейност например липсата на адекватна институционална среда, която да я стимулира.

Четвърта глава представя рейтинга на глобалната конкурентоспособност на иновационния потенциал на промишленото производство в Русия, коментира опитът за клъстеризация като фактор за активизирането на иновационната дейност на предприятията в различните страни, както и концепцията за поэтапното формиране и развитие на производствено-иновационните клъстери, съпроводено с особеностите на тяхното функциониране чрез мрежова организация.

Установено е, че научно-техническият и научно-иновационния потенциал на руската икономика, показва тенденцията за изоставане спрямо водещите икономически страни, а в някои случаи и спрямо развиващите се страни. Това различие се увеличава, а рейтингът на конкурентоспособността на иновационния потенциал на промишленото производство на Руската Федерация показва тенденция на спад. Индексите на Световния икономически форум показва, че в Русия съществуват сериозни екзогенни проблеми.

Доказано е, че съществуващите модели на иновационно-интеграционните процеси не способстват за повишаването на ефективността на иновационната дейност. Липсва синергичен ефект, по скоро е на лице обратния такъв. Предложен е нов вид клъстризация, изградена на принципа на „територии на знанията и иновациите”.

Изведени са 3 основни вида концепции .

В пета глава са разгледани ролята и мястото на клъстерната политика; стратегическото планиране като инструмент за реализацията на клъстерната политика на държавата в условията на икономиката, подчертани са методическите постановки и препоръки за формирането на производствено-иновационните клъстери на промишлените предприятия.

Доказано е, че промишлената, в това число и клъстерната политика представлява специфична форма на проява на икономическата политика на държавата като цяло. В определени случаи се налагат определени корекции, като се отчитат променящите се тенденции и ролята на регулиращото въздействие на държавата в развитието на икономиката в условията на постиндустриалното общество.

На базата на анализът на съществуващите методи за формирането и развитие на клъстери в Русия и другите страни се формулират основните постулати за изграждане и и развитието на производствено-иновационните клъстери на промишлените предприятия.

В шеста глава са представени базови подходи и специфики на разработката на концепцията за стратегията за иновативност на социално-икономическото развитие. Поставен е акцент на ролята на иновационните клъстерни комплекси като инструмент за повишаване на ефективността на иновационната дейност.

Определена е главна стратегическа цел на иновационното развитие - формиране на балансиран регионален иновационно-производствен комплекс. Изведени са спецификите на разработката на конкретни дейности, свързани с реализацията на иновационна стратегия за регионалното социално-икономическо развитие

Посочени са методите за разработка на РИС.

Заклучението представя следните основни изводи:

- Производствено-иновационните клъстери представляват съвкупност от взаимодействащи си предприятия и организации, обединени с цел устойчиво развитие и повишаването на ефективността на базата на създаването на съвместен организационно-икономически потенциал чрез механизъм за активизиране на иновационната дейност.

- Клъстерният модел на производствено-иновационната дейност на промишлените предприятия позволява да се обезпечат необходимите предпоставки за създаването и реализация на нова форма иновации (съвкупния иновационен продукт като резултат от синергичния ефект на взаимодействието на всички участници в клъстерното обединение).
- Основните фактори, възпрепятстващи активизирането на иновационните процеси в Русия са корупцията, липсата на научно обоснована национална иновационна политика, ниското ниво на финансиране на научните изследвания.
- Производствено-промишлените клъстери се формират и функционират на принципа на мрежовата организация.
- Ефективното функциониране на иновационната система по отношение на производствено-иновационния клъстер, отчита специфичните им особености.
- Обосновани са методическите принципи на формиране и функциониране на производствено-иновационните клъстери на промишлените предприятия в условията на иновативната икономика.
- На базата на проучването на добри практики са предложени приложими форми и методи за взаимодействие на иновационните предприятия с държавата. Потвърдено е ролята на публично частното партньорство като удачна форма на взаимодействие на държавата и бизнеса.
- Разработени са препоръки за повишаването на ефективността от иновационната дейност.

Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Работата предлага 9 научни приноса и научно - приложни приноса. От тях като научни приноси могат да се приемат пет, а другите по-скоро носят белезите на научно-приложни такива.

Оценка на автореферата на дисертационния труд

Авторефератът, в обем от 34 страници, реално отразява главните моменти от съдържанието на дисертационния труд, но е доста недостатъчен като обем. Неговото структуриране и стил на изложение отговарят на изискванията за синтезирано представяне на дисертационното изследване. Посочените в автореферата научни публикации и научни доклади на автора, свързани с дисертационния труд (по темата има представени 11 публикации), осигуряват необходимата публичност на изследванията на проф. Бялоблудска в третираната в дисертационния труд област.

Посочените приноси са съществени, значими, отговарят на изискванията на Закона и Правилника за РАСРБ.

Заключение

Авторът на дисертационния труд проф. д-р Славомира Бялоблodsка е представител на академичната и научната общност в сферата на управлението.

Осъщественият анализ в дисертационния труд, откритите в него резултати и реални приноси, позволяват да се даде обобщена оценка, а именно: трудът на проф. д-р Бялоблodsка обогатява и доразвива подходите и методическия инструментариум за анализ, както и теорията за клъстерните комплекси и ролята им за иновационното развитие на страната.

Давам положителна оценка на дисертационния труд, който отговаря на високите изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане за присъждане на научната степен „доктор на науките“. Доброто качество на дисертационния труд и съдържащите се в него приноси ми позволяват да предложа на членовете на уважаемото научно жури **да присъдят на проф.д-р Бялоблodsка научната степен „доктор на науките“** в професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“

14 юли 2018 г.

(проф. д-р Албена Вуцова)